

Bruksela, 29 stycznia 2024 r.
(OR. en)

5908/24

DEVGEN 13
SAN 49
ACP 15
RELEX 123
SUSTDEV 14
ONU 11
CONUN 26

WYNIK PRAC

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Data:	29 stycznia 2024 r.
Do:	Delegacje

Nr poprz. dok.:	5495/24
-----------------	---------

Dotyczy:	Strategia UE w dziedzinie zdrowia na świecie – Lepsze zdrowie dla wszystkich w zmieniającym się świecie – Konkluzje Rady (29 stycznia 2024 r.)
----------	---

Delegacje otrzymują w załączeniu konkluzje Rady w sprawie Strategii UE w dziedzinie zdrowia na świecie – Lepsze zdrowie dla wszystkich w zmieniającym się świecie, w wersji zatwierdzonej przez Radę na 4003. posiedzeniu, które odbyło się 29 stycznia 2024 r.

Konkluzje Rady w sprawie Strategii UE w dziedzinie zdrowia na świecie – Lepsze zdrowie dla wszystkich w zmieniającym się świecie

1. Rada Unii Europejskiej z zadowoleniem przyjmuje komunikat Komisji pt. Strategia UE w dziedzinie zdrowia na świecie – Lepsze zdrowie dla wszystkich w zmieniającym się świecie¹. Rada potwierdza wiodącą rolę UE i jej państw członkowskich w polepszaniu – wraz z partnerami – zdrowia na świecie w oparciu o solidarność, humanitaryzm, sprawiedliwość, równość płci i przestrzeganie praw człowieka.
2. Rada przyznaje, że najwyższy osiągalny poziom ochrony zdrowia fizycznego i psychicznego jest prawem człowieka, i podkreśla, że zdrowie to jeden z warunków wstępnych zrównoważonego rozwoju i że ma ono duże znaczenie dla bezpieczeństwa, stabilności i dobrobytu wszystkich społeczeństw, w tym społeczeństw w UE. Rada uznaje, że osiągnięcie równości płci, zwalczanie szkodliwych stereotypów płci, zaradzenie problemowi stygmatyzacji i dyskryminacji są kluczowe dla posiadania dobrego zdrowia przez wszystkich. Zdrowie na świecie wymaga skutecznych działań wielostronnych i inkluzywnych partnerstw z udziałem wielu zainteresowanych stron oraz jest jednym z podstawowych filarów polityki zewnętrznej UE, koniecznym do wzmocnienia międzynarodowego porządku opartego na zasadach. Rada podkreśla ponadto, że UE i jej państwa członkowskie muszą odgrywać wiodącą rolę w zapewnianiu, by zdrowie na świecie nadal pozostawało jednym z najważniejszych zagadnień poruszanych na forum międzynarodowym.

¹ Dok. 15585/22 – COM(2022)675: Komunikat Komisji pt. Strategia UE w dziedzinie zdrowia na świecie – Lepsze zdrowie dla wszystkich w zmieniającym się świecie.

3. Rada kładzie nacisk na to, że doświadczenia zgromadzone podczas pandemii COVID-19 i innych kryzysów zdrowotnych, tendencje w zdrowiu na świecie, trojaki kryzys obserwowany na całej kuli ziemskiej związany ze zmianą klimatu, utratą różnorodności biologicznej i zanieczyszczeniem oraz szybko zmieniające się otoczenie geopolityczne wskazują na konieczność przyjęcia odnowionego podejścia do zdrowia na świecie, z myślą o propagowaniu i chronieniu zdrowia poprzez zapobieganie globalnym zagrożeniom dla zdrowia, przygotowywanie się do nich i zwalczanie ich oraz poprzez zapewnianie bezpieczeństwa zdrowotnego, wzmacnianie systemów opieki zdrowotnej i upowszechnianie powszechnego zabezpieczenia zdrowotnego oraz zajmowanie się uwarunkowaniami zdrowia i propagowanie zdrowego życia, zgodnie z Agendą 2030 i określonymi w niej celami zrównoważonego rozwoju.
4. Rada przypomina komunikat Komisji z 2010 r.² i konkluzje Rady w sprawie roli UE w kontekście zdrowia na świecie³ i podkreśla, że UE w istotny sposób przyczynia się do ratowania życia i propagowania zdrowia poprzez polityczne przywództwo, wkłady finansowe i techniczną wiedzę fachową. Zdrowie na świecie jest jednym z filarów *Global Gateway*⁴ i jednym z kluczowych tematów poruszanych w ramach unijnych partnerstw na szczeblu globalnym, regionalnym i dwustronnym, w tym w ramach Globalnego podejścia do badań naukowych i innowacji⁵ i kilku inicjatyw „Drużyny Europy”. Rada nadal opowiada się za spójnością polityki i podejściem opartym na prawach człowieka i potwierdza ponadto, że wkład UE w zdrowie na świecie wykracza poza sektor zdrowia i sięga obszarów, takich jak pokój i bezpieczeństwo, rolnictwo, klimat i środowisko, edukacja, badania i innowacje, żywienie i bezpieczeństwo żywnościowe, ochrona socjalna, handel oraz woda, warunki sanitarne i higieniczne (WASH).

² Dok. 8281/10 – COM(2010)128: Komunikat Komisji pt. Rola UE w kontekście zdrowia na świecie.

³ Dok. 9644/10 – Konkluzje Rady w sprawie roli UE w kontekście zdrowia na świecie.

⁴ Dok. 14675/21 – JOIN(2021)30: Wspólny komunikat pt. Strategia *Global Gateway*.

⁵ Dok. 8979/21 – COM(2021)252: Komunikat pt. „Globalne podejście do badań naukowych i innowacji”.

5. Rada przypomina, że w niedawnych konkluzjach Rady wezwano do wzmocnienia multilateralizmu⁶, wyeksponowano zdrowie na świecie w kontekście wzmocnienia Europejskiej Unii Zdrowotnej⁷, położono nacisk na wiodącą, koordynującą i dotyczącą tworzenia przepisów rolę Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) w kontekście zdrowia na świecie⁸, podkreślono znaczenie stosowania podejścia „Jedno zdrowie”⁸, zajęcia się opornością na środki przeciwdrobnoustrojowe⁹ i zapewnienia dostępu do WASH¹⁰, uwypuklono powiązania pomiędzy zdrowiem, dobrostanem i wzrostem gospodarczym¹¹, zobowiązano się do ochrony wszystkich dzieci¹² i propagowania włączenia i zaangażowania młodzieży¹³, wyrażono ambicję UE, by do 2050 r. osiągnąć neutralność klimatyczną¹⁴, i wezwano do zwalczania dezinformacji¹⁵. Rada przypomina również o zasadzie dotyczącej niepozostawiania nikogo samemu sobie, zasadzie równości oraz o Nowym Europejskim Konsensusie w sprawie Rozwoju¹⁶, podkreślając, że zdrowie na świecie stanowi część odpowiedzi UE na agendę 2030 i że UE podtrzymuje swoje zobowiązanie na rzecz propagowania, ochrony i urzeczywistniania wszystkich praw człowieka oraz do pełnego i skutecznego wdrożenia postanowień pekińskiej platformy działania, programu działania Międzynarodowej Konferencji na temat Ludności i Rozwoju oraz wyników ich konferencji przeglądowych, a także podtrzymuje w tym kontekście swoje zobowiązanie na rzecz praw i zdrowia reprodukcyjnych i seksualnych. Mając to na względzie, UE potwierdza zdecydowaną wolę propagowania, ochrony i realizowania prawa każdej osoby do pełnej kontroli oraz do swobodnego i odpowiedzialnego decydowania – w sposób wolny od dyskryminacji, przymusu i przemocy – w kwestiach dotyczących własnej seksualności oraz zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego. UE podkreśla ponadto potrzebę zapewnienia powszechnego dostępu do jakościowych i przystępnych cenowo wszechstronnych informacji na temat zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego, edukacji w tym zakresie, w tym do wszechstronnej edukacji seksualnej, oraz usług opieki zdrowotnej.

⁶ Dok. 10341/19 – Konkluzje Rady w sprawie działania UE na rzecz wzmocnienia multilateralizmu opartego na zasadach.

⁷ Dok. 14886/21 – Konkluzje Rady w sprawie wzmocnienia Europejskiej Unii Zdrowotnej.

⁸ Dok. 12957/20 – Konkluzje Rady w sprawie roli UE we wzmacnianiu Światowej Organizacji Zdrowia.

⁹ Dok. 9112/20 – Konkluzje Rady dotyczące sprawozdania specjalnego nr 21/2019 Europejskiego Trybunału Obrachunkowego.

¹⁰ Dok. 13440/21 – Konkluzje Rady w sprawie wody w działaniach zewnętrznych UE.

¹¹ Dok. 13432/19 – Konkluzje Rady na temat gospodarki dobrobytu.

¹² Dok. 10024/22 – Konkluzje Rady w sprawie strategii UE na rzecz praw dziecka.

¹³ Dok. 8629/20 – Konkluzje Rady w sprawie młodzieży w działaniach zewnętrznych.

¹⁴ Dok. 5263/21 – Konkluzje Rady w sprawie dyplomacji klimatycznej i energetycznej – realizacja zewnętrznego wymiaru Europejskiego Zielonego Ładu.

¹⁵ Dok. 14064/20 – Konkluzje w sprawie wzmacniania odporności i zwalczania zagrożeń hybrydowych, w tym dezinformacji w kontekście pandemii COVID-19.

¹⁶ Dok. 10108/17 – Nowy Europejski konsensus w sprawie rozwoju (2017): „Nasz świat, nasza godność, nasza przyszłość”.

Wysiłki powinny być podejmowane zgodnie z planem działania UE dotyczącym praw człowieka i demokracji na lata 2020-2024¹⁷, konkluzjami Rady w sprawie planu działania na rzecz młodzieży w ramach działań zewnętrznych UE¹⁸ i strategią na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami¹⁹. Rada przyjmuje do wiadomości, że Komisja Europejska przyjęła strategię na rzecz równouprawnienia płci²⁰ i strategię na rzecz równości osób LGBTIQ²¹ oraz trzeci plan działania w sprawie równości płci (GAP) pt. „Ambitny program na rzecz równouprawnienia płci i wzmocnienia pozycji kobiet w działaniach zewnętrznych UE 2021–2025”, z zadowoleniem przyjęty w konkluzjach prezydencji.

6. Rada podkreśla, że UE i jej państwa członkowskie, w ramach swoich odpowiednich mandatów i kompetencji, muszą korzystać ze sposobności wzmacniania swojego oddziaływania jako globalne i regionalne podmioty, by przyczyniać się w konkretny i wymierny sposób do tworzenia zdrowszego i bezpieczniejszego świata, w tym w środowiskach o niestabilnej sytuacji, dotkniętych przez kryzysy i konflikty. W tym kontekście Rada wzywa do zwiększenia ambicji poprzez stosowanie wszechstronnego podejścia, od skupiania się na ratowaniu życia i ograniczaniu występowania i rozprzestrzeniania się chorób po również propagowanie zdrowia i dobrostanu, w tym zdrowia psychicznego i zwalczania dyskryminacji i stygmatyzacji, w szczególności w odniesieniu do kobiet i dziewcząt, dzieci i młodzieży, osób starszych, osób z niepełnosprawnościami, osób LGBTI, ludności rdzennej oraz osób i społeczności podatnych na zagrożenia lub marginalizowanych oraz migrantów i osób wysiedlonych. Rada zobowiązuje się do zwalczania dyskryminacji z wielu przyczyn jednocześnie i dyskryminacji krzyżowej, aby zapewnić podejście oparte na prawach człowieka i zaradzić nierównościom. Punktami odniesienia dla tych wysiłków powinny być trzy uzupełniające się priorytety strategii:

- a) **Zapewnianie ludziom lepszego zdrowia i dobrostanu na przestrzeni całego życia** – tak, by mogli unikać chorób i pozostawać w zdrowiu – w tym poprzez działania dotyczące uwarunkowań zdrowotnych prowadzone we wszystkich sektorach i społeczeństwach, od klimatu i środowiska po edukację i WASH, przeciwdziałanie ubóstwu, nierównościom i różnicom w traktowaniu kobiet i mężczyzn, zapobieganie kryzysom humanitarnym i reagowanie na nie, polepszenie dostępu do bezpiecznej, odżywczej i zdrowej żywności w wystarczającej ilości oraz przeciwdziałanie konsumpcji tytoniu i szkodliwemu spożywaniu alkoholu jako czynnikom ryzyka chorób i umieralności;

¹⁷ Dok. 7029/20 – JOIN(2020)5: Plan działania UE dotyczący praw człowieka i demokracji na lata 2020–2024.

¹⁸ Dok. 15322/22 – Konkluzje Rady w sprawie planu działania na rzecz młodzieży w ramach działań zewnętrznych UE.

¹⁹ Dok. 6268/21 – COM(2021)101: Unia równości: Strategia na rzecz praw osób z niepełnosprawnościami na lata 2021–2030.

²⁰ Dok. 6678/20 – COM(2020)152: Unia równości: Strategia na rzecz równouprawnienia płci na lata 2020–2025.

²¹ Dok. 13081/20 – COM(2020)698: Unia równości: Strategia na rzecz równości osób LGBTIQ na lata 2020–2025.

- b) **Usprawnienie systemów opieki zdrowotnej i przyspieszenie prac nad powszechnym zabezpieczeniem zdrowotnym** – aby poprawić równy dostęp do wysokiej jakości, przystępnych, akceptowalnych i dostępnych usług zdrowotnych, w tym świadczeń zdrowotnych z zakresu zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego – kładąc nacisk na podstawową opiekę zdrowotną, uczestnictwo i zaangażowanie społeczności, podstawowe funkcje zdrowia publicznego, badania i cyfryzację, wykwalifikowanych i wystarczająco licznych pracowników sektora zdrowia, równy dostęp do przystępnych cenowo wysokiej jakości produktów zdrowotnych, w tym dzięki lokalnej produkcji oraz odpowiedniemu i trwałemu finansowaniu ochrony zdrowia zapewnianemu m.in. poprzez propagowanie krajowego finansowania zdrowia, stymulowanie przejrzystości, odpowiedzialności i uczciwości oraz zwalczanie korupcji;
- c) **Zapobieganie zagrożeniom dla zdrowia, w tym pandemiom, i zwalczanie ich dzięki stosowaniu podejścia „Jedno zdrowie”** – aby unikać przyszłych kryzysów zdrowotnych i łagodzić ich skutki zdrowotne, społeczne i gospodarcze – między innymi poprzez wzmocnienie odporności i skuteczne zapobieganie, gotowość i mechanizmy reagowania, w tym zintegrowany i skoordynowany nadzór i monitorowanie, zwiększoną liczbę pracowników publicznego sektora zdrowia oraz lepszy dostęp do medycznych środków przeciwdziałania i dobrowolny transfer technologii, likwidowanie luk w globalnym zarządzaniu, prawnie wiążące porozumienia na wypadek pandemii²² i wzmocnione Międzynarodowe przepisy zdrowotne, przyspieszenie prac nad zwalczaniem oporności na środki przeciwdrobnoustrojowe i zapewnienie przywództwa na szczeblu krajowym, regionalnym i globalnym.

²² Decyzja Rady (UE) 2022/451, decyzja Światowego Zgromadzenia Zdrowia SSA2(5).

7. Rada odnotowuje, że strategia stanowi nowy paradygmat, który dotyczy wszystkich stosownych obszarów polityki zewnętrznej i ma istotny związek z politykami wewnętrznymi. Jej udane wdrożenie wymaga innowacyjnego, zintegrowanego, skoordynowanego i opartego na dowodach podejścia, nowych i odmiennych sposobów myślenia i pracy, zajęcia się lukami w wiedzy i osiągnięcia spójności pomiędzy krajowymi i międzynarodowymi działaniami UE. Obejmuje to wzmocnienie systemu wielostronnego i przyspieszenie sprawiedliwych i przynoszących wzajemne korzyści partnerstw globalnych, regionalnych i dwustronnych opartych na solidarności i współodpowiedzialności, propagowanie gotowości, odporności i otwartej strategicznej autonomii oraz przyjęcie wielosektorowego podejścia „zdrowie we wszystkich politykach”, uwzględniającego wszystkie stosowne dziedziny polityki i korzystającego ze wszystkich dostępnych instrumentów. Rada podkreśla potrzebę wspólnego zwiększenia finansowania zdrowia na świecie na szczeblu globalnym, regionalnym i krajowym, w tym poprzez granty i innowacyjne instrumenty finansowe, wspieranie mobilizacji dochodów krajowych w krajach partnerskich i propagowanie otwartego i przewidywalnego handlu. W tym kontekście Rada potwierdza zobowiązanie dotyczące przeznaczania co najmniej 20 % oficjalnej pomocy rozwojowej (ODA) – finansowanej na mocy Instrumentu Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej (ISWMR) – „Globalny wymiar Europy” – na włączenie społeczne i rozwój społeczny.
8. Rada z zadowoleniem przyjmuje strategię i wzywa Komisję, Wysokiego Przedstawiciela i państwa członkowskie, by w ramach ich odpowiednich mandatów i kompetencji stosowali jej zasady przewodnie i realizowali, stosownie do potrzeb, zaproponowane w niej kierunki działania i inicjatywy, w tym poprzez:
- a) podejmowanie konkretnych działań w celu propagowania zdrowia na świecie w stosownych sektorach, w tym sektorach zdrowia publicznego, klimatu i środowiska, badań i innowacji, cyfryzacji, edukacji, ochrony socjalnej, wody i warunków sanitarnych, rolnictwa i systemów żywnościowych, przeciwdziałania korupcji, handlu, międzynarodowej współpracy na rzecz rozwoju, mechanizmów ochrony ludności i pomocy humanitarnej, oraz w ramach wszystkich stosownych unijnych instrumentów finansowania budżetowego i instytucji finansowych, wdrażając podejście „zdrowie we wszystkich politykach” i propagując synergie ze stosownymi unijnymi ramami, inicjatywami i politykami; oraz wzmacnianie podejścia transformacyjnego, które zajmuje się pierwotnymi przyczynami różnic w traktowaniu kobiet i mężczyzn;
 - b) zwiększanie zdolności i wzmacnianie koordynacji, w tym poprzez nieformalną współpracę, by pobudzić efektywność i oddziaływanie inicjatyw i działań oraz zapewnić, by UE i jej państwa członkowskie mówiły jednym głosem na stosownych forach międzynarodowych, oraz zintensyfikowanie dialogu i wspólnych działań komunikacyjnych na szczeblu wielostronnym, regionalnym i krajowym;

- c) przyjmowanie proaktywnej i konstruktywnej roli w celu wzmocnienia współpracy wielostronnej poprzez likwidowanie istniejących luk w zarządzaniu globalnym i zapewnianie komplementarności i spójności działań, ze wzmocnioną i bardziej skuteczną, rozliczalną i finansowaną w zrównoważony sposób Światową Organizacją Zdrowia w samym sercu działań, zauważając, że starania UE o status formalnego obserwatora w WHO mogą być przedmiotem dyskusji i decyzji w stosownych strukturach Rady;
 - d) poszerzanie dwustronnych, regionalnych, ponadregionalnych i globalnych partnerstw zgodnie z priorytetami określonymi w strategii i przygotowywanie dostosowanych do regionu lub kraju reakcji z wykorzystaniem podejścia „Drużyna Europy”, wdrażanie inicjatyw „Drużyny Europy”, w tym poprzez wspieranie społeczności lokalnych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego, oraz aktywne angażowanie się w działania informacyjne, w tym dialogi polityczne i dialogi na temat praw człowieka z krajami partnerskimi;
 - e) regularne podsumowywanie postępów i oddziaływania strategii, począwszy najpóźniej od w 2024 r.
9. Rada wzywa do ciągłego zaangażowania – podczas wdrażania strategii – społeczeństwa obywatelskiego, środowiska akademickiego, sektora prywatnego, EBI i EBOR oraz innych europejskich banków rozwoju i instytucji finansowych, systemu ONZ, w tym WHO, i innych stosownych podmiotów, GAVI – Sojuszu na rzecz Szczepionek, i Globalnego Funduszu na rzecz Walki z AIDS, Gruźlicą i Malarcią, w realizację celów i priorytetów strategii.
10. Ponadto Rada zwraca się do służb Komisji i ESDZ, by:
- a) rozwijały spójną unijną dyplomację w dziedzinie zdrowia na świecie, korzystając – w optymalny sposób – z istniejących zdolności, w oparciu o podejście „Drużyna Europy”, w koordynacji z państwami członkowskimi;
 - b) w głównych delegaturach UE zwiększyły zdolności w zakresie zdrowia na świecie, w tym poprzez rozważenie oddelegowania ekspertów krajowych;
 - c) monitorowały i oceniały wdrażanie i oddziaływanie strategii, stosując zintegrowane i partycypacyjne ramy, które mają zostać opracowane w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi i przy wykorzystaniu istniejących narzędzi monitorowania i oceny i zwiększonych wysiłków w zakresie gromadzenia danych segregowanych ze względu na wiek i płeć, przygotowywały sprawozdania z postępów i zwoływały coroczne spotkania, by omówić postępy, w tym Forum ds. Polityki dotyczącej Zdrowia na Świecie.